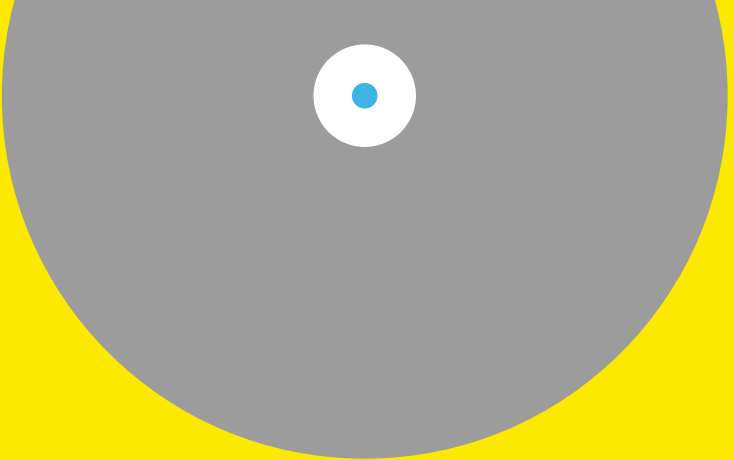

Museumcijfers / 2015 /

Stichting Museana
p/a Museumvereniging
Postbus 2975
1000 CZ Amsterdam

telefoon 020-5512900
info@museumvereniging.nl

In opdracht van Stichting Museana

Inhoud

1.	Kerncijfers en trends	1
2.	Musea en hun bezoek	3
3.	Educatie	8
4.	Collectie	9
5.	Dienstverlening	12
6.	Werkgelegenheid	14
7.	Financiën	17
8.	Museumkaart	22
9.	Tot slot	26
	Colofon	26

Kerncijfers 2015

413 musea aangesloten bij de Museumvereniging.

Bijna 30 miljoen bezoeken, waarvan **27%** uit het buitenland.

1,2 miljoen Museumkaarthouders, goed voor **27%** van de museumbezoeken.

Ruim 10.000 fulltime banen, waarvan **39%** door vrijwilligers wordt vervuld.

€ 1,0 miljard omzet, waarvan **47%** eigen inkomsten.

78 miljoen objecten, waarvan ruim de helft zich bij natuurhistorische musea bevindt.

5 miljoen objecten zijn tentoongesteld, waarvan ruim **1,5 miljoen** is uitgeleend aan een ander museum in binnen- of buitenland.

71% van de collectie is gedigitaliseerd en **21%** van de objecten is toegankelijk via internet.

1\ Kerncijfers en trends

Trends 2011-2015

Het totaal aantal bezoeken stijgt in 2015 met 3,3 miljoen (12,7%), de trend van voorgaande jaren heeft zich versterkt voortgezet.

Het aantal buitenlandse bezoeken stijgt in 2015 iets minder snel (7,9%) dan het totaal aantal bezoeken, maar was in voorgaande jaren juist sterker gestegen.

Het aantal schoolbezoeken stijgt na een dalende trend in eerdere jaren zowel in 2014 als in 2015 én dit ondanks het afnemend aantal kinderen t/m 18 jaar in Nederland.

De omzet van de musea stijgt in 2015 met bijna 100 miljoen tot ruim 1,0 miljard euro, vooral door meer eigen inkomsten.

Het aandeel eigen inkomsten van de musea stijgt van 38% in 2011 tot 47% in 2015.

Tussen 2011 en 2015 dalen gemeentelijke subsidies van 23% tot 18% van de totale omzet.

De subsidie per bezoek daalt tussen 2011 en 2015 met maar liefst 30%.

De werkgelegenheid stijgt in 2015 met 3,2%. Zowel het aantal betaalde banen als het aantal banen dat door vrijwilligers wordt vervuld neemt toe.

Met 100.000 nieuwe kaarthouders stijgt het aantal Museumkaarthouders in 2015 wederom, net als de gemiddelde bezoekfrequentie.

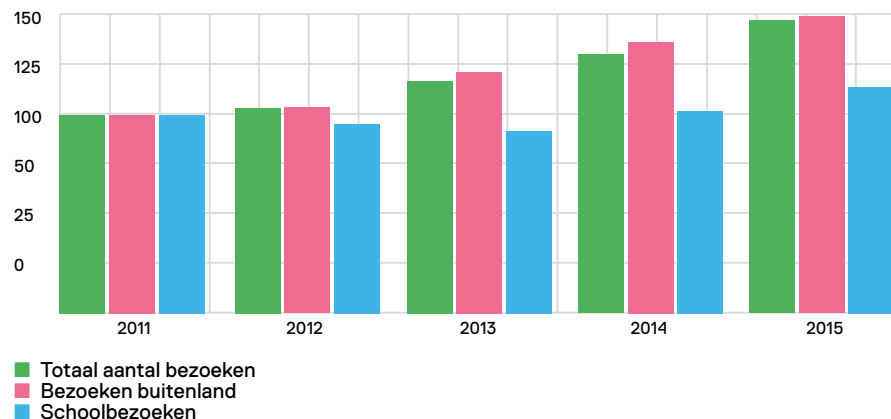
2\ Musea en hun bezoek

In 2015 stijgt het aantal bezoeken aan musea met **3,3 miljoen** bezoeken naar bijna **29,2 miljoen**. De groei komt met name doordat het Nationaal Militair Museum en Micropia die in 2015 voor het eerst het hele jaar zijn geopend.

Het aantal bezoeken stijgt in 2015 het sterkst in de provincie Utrecht, gevolgd door Zuid-Holland en Noord-Holland en Zeeland. In Drenthe en Flevoland daalt het aantal bezoeken.

Met **14,3 miljoen** bezoeken blijft Noord-Holland onbetwist aan kop, vooral door het grote aandeel buitenlandse bezoeken in het totale bezoek (43,6%; 6,2 miljoen bezoeken). Noord-Holland en Zuid-Holland zijn in 2015 samen goed voor ruim **20 miljoen** museumbezoeken, ruim twee derde van het totale museumbezoek. Zeeland trekt relatief veel buitenlands bezoek (20,7%), gevolgd door Zuid-Holland (14,7%). In het algemeen is publiek bereid te reizen voor museumbezoek. Van het binnenlands bezoek komt de helft van over de gemeentegrens.

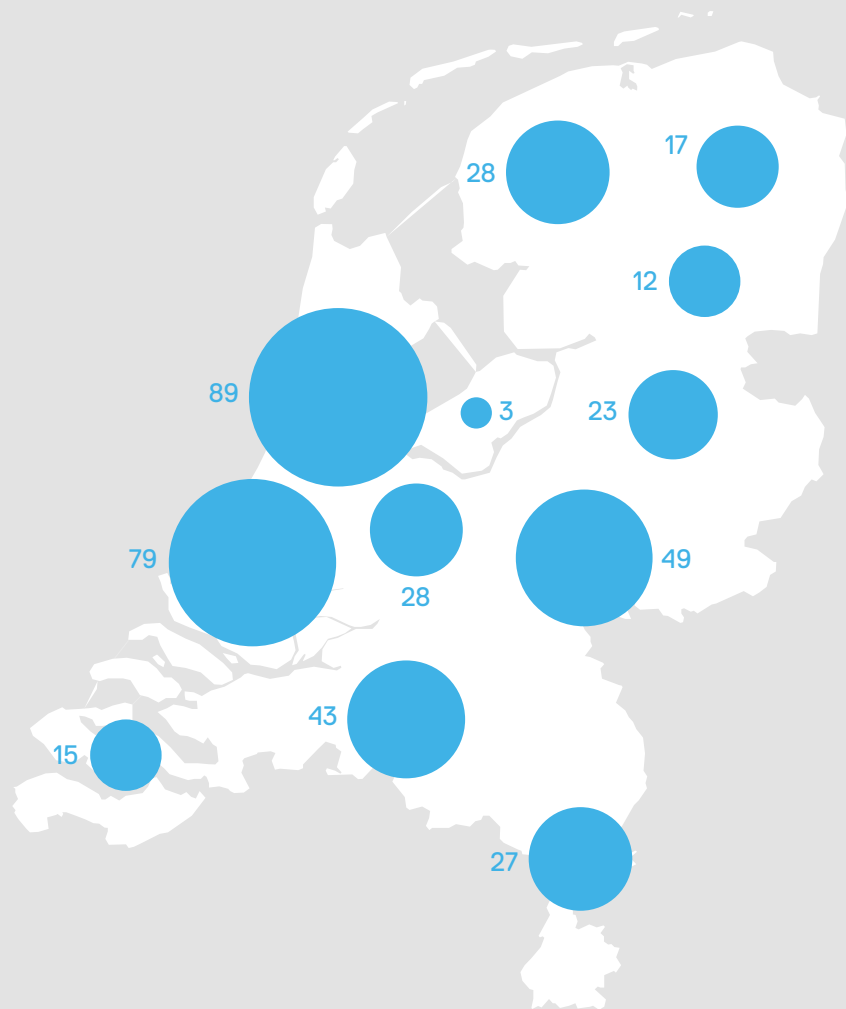
FIGUUR 2.1: TRENDS IN HET AANTAL BEZOEKEN, 2011-2015
(indexcijfers met 2011 = 100)

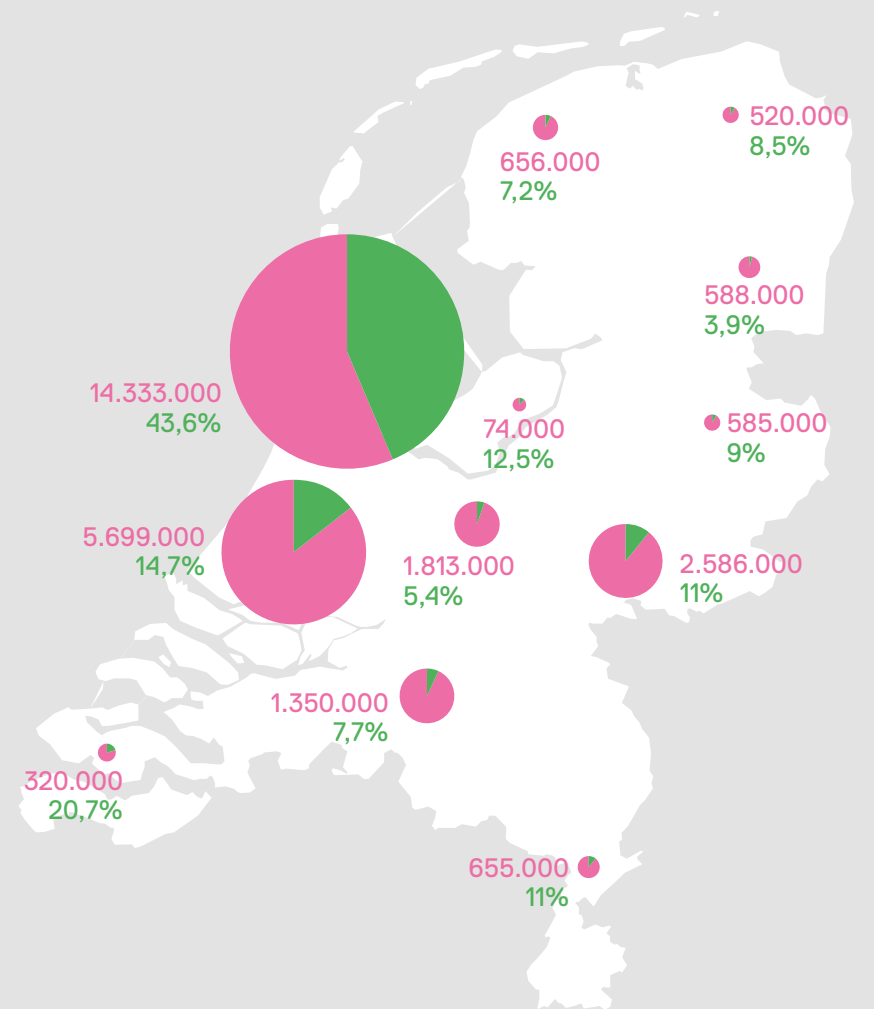
Figuur 2.1 vat de belangrijkste trends in de bezoekcijfers samen in indexvorm. Het jaar 2011 fungeert steeds als basisjaar (met index = 100).

Tussen 2011 en 2015 stijgt het aantal bezoeken in totaal met **47%**. Het aantal buitenlandse bezoeken neemt in deze periode vrijwel even sterk toe met **48%**. Na een jarenlange daling stijgt vanaf 2014 het aantal bezoeken in schoolverband. Per saldo is het aantal schoolbezoeken tussen 2011 en 2015 met **13%** gestegen. Dit is opvallend omdat in de Nederlandse bevolking het aantal jongeren tot en met 18 jaar vanaf 2011 afneemt.

2\ Musea en hun bezoek

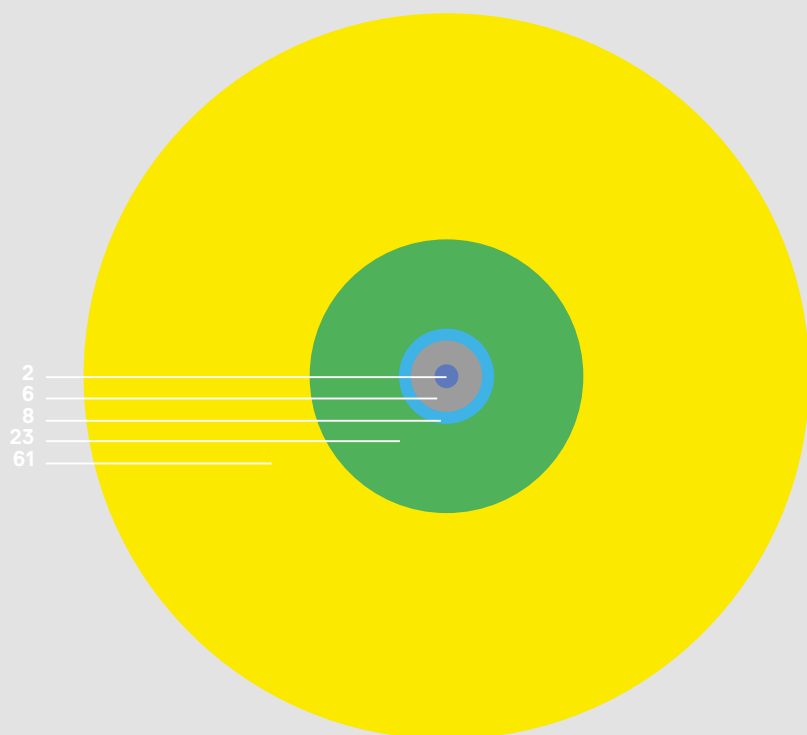
Aantal musea in Nederland per provincie (in 2015)

Aantal bezoeken in Nederland per provincie (in 2015)

■ Totaal aantal bezoeken
■ Bezoeken buitenland

2\ Musea en hun bezoek

Verschillende soorten musea naar aantallen (in 2015)

Kunst	96	23%
Geschiedenis	252	61%
Natuurhistorie	26	6%
Bedrijf, wetenschap en techniek	32	8%
Volkenkunde	7	2%
Totaal	413	100%

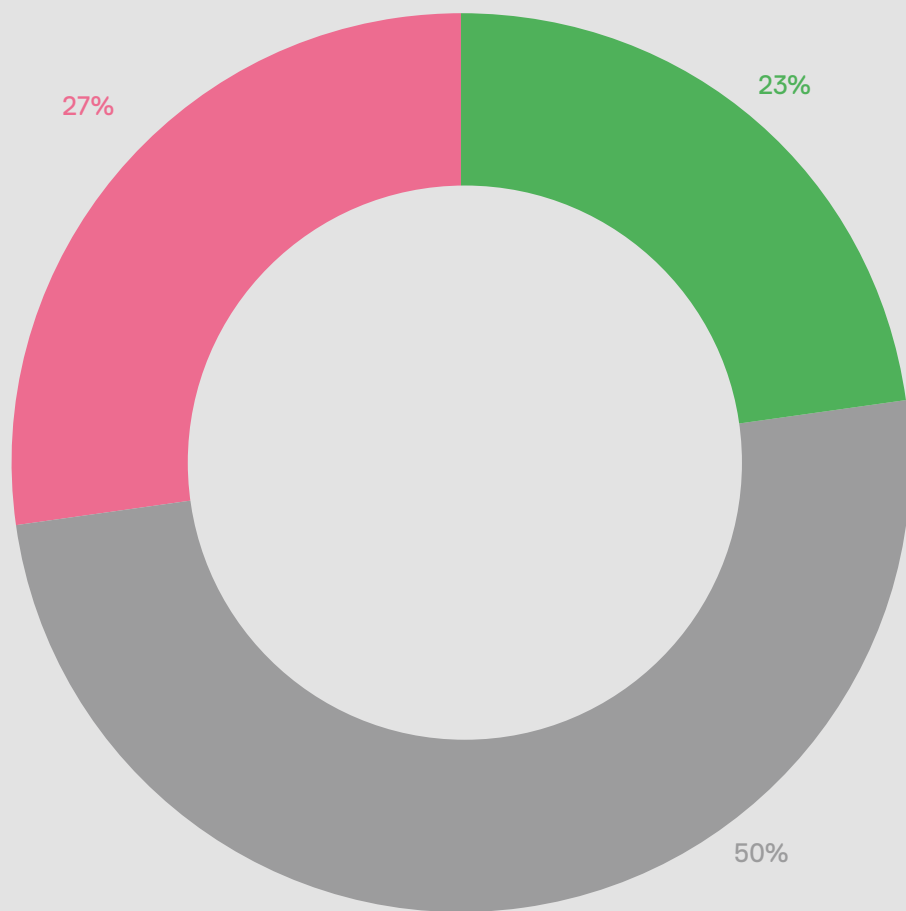
Musea hebben verschillende verzamelingen van objecten. Sommige musea hebben meer typen verzamelingen, zoals archeologie en kunst, of wetenschap en natuur. Gevraagd naar hoe musea zichzelf vooral zien, zegt **61%** een geschiedenismuseum zijn. Het is de grootste groep musea en het zijn tegelijk relatief de kleinste musea, zowel in gemiddelde omzet als bezoeken. **38%** van de bezoeken is gebracht in een geschiedenismuseum.

23% van de musea is kunstmuseum. Het zijn relatief grote musea, die **45%** van de totale omzet maken en **43%** van het totale bezoek. Het minst talrijk is het aantal volkenkundige musea. In 2014 zijn de drie grootste volkenkundige musea gefuseerd tot één museum. De volkenkundige musea als geheel zijn in aantal slechts **2%** van de musea, **2%** van het totale bezoek en maken **31%** van de totale omzet.

	aantal musea	aandelen musea (in %)	omzet (x 1 mln. euro)	aandelen omzet (in %)	bezoeken (x 1.000)	aandeel bezoeken (in %)
Kunst	96	23	466	45	12.430	43
Geschiedenis	252	61	361	35	11.120	38
Natuurhistorie	26	6	114	11	3.062	10
Bedrijf, wetenschap en techniek	32	8	52	5	2.020	7
Volkenkunde	7	2	31	3	544	2
Totaal	413	100	1.024	100	29.177	100

Door afrondingen in de presentatie hoeft het totaal niet exact overeen te komen met de som van de gepresenteerde cijfers.

2\ Musea en hun bezoek

Geografische herkomst bezoekers (in 2015)

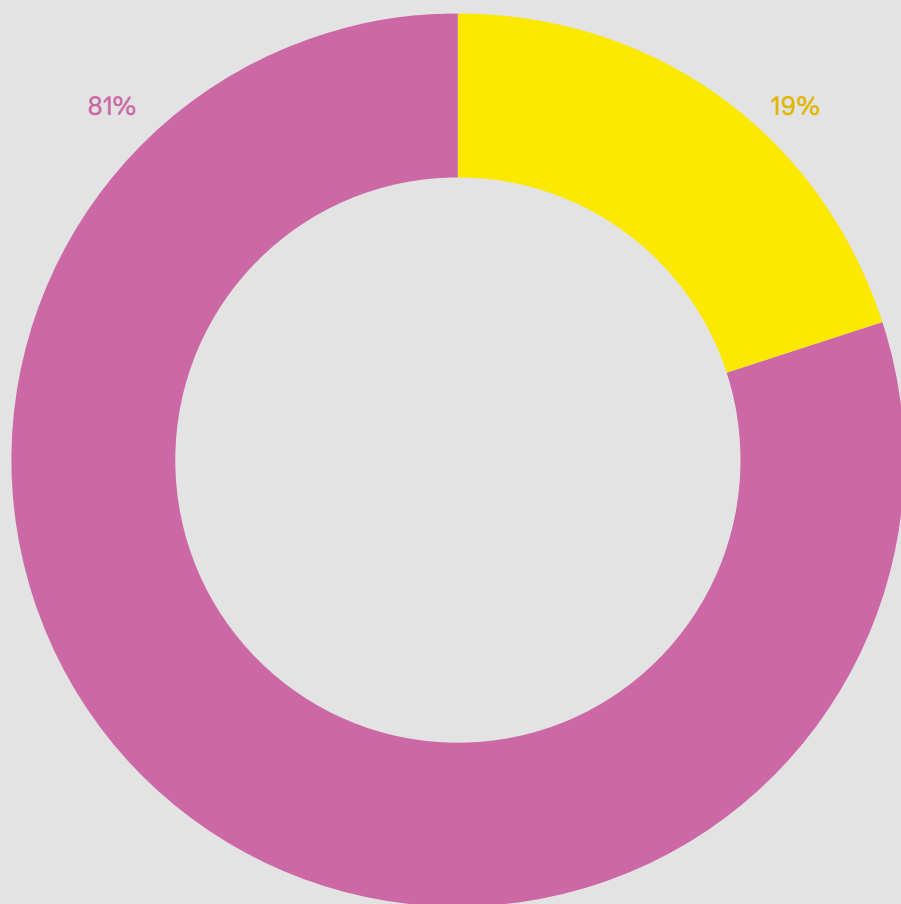
Lokaal bezoek	6.614.000		23%
Binnenlands bezoek	14.680.000		50%
Internationaal bezoek	7.884.000		27%
			<hr/> 100%

Geografische herkomst bezoekers (in 2015)

	lokaal bezoek	percentage van het totaal bezoek	binnenlands bezoek	percentage van het totaal bezoek	internationaal bezoek	percentage van het totaal bezoek
kunst	3.421.000	28	4.701.000	38	4.308.000	35
geschiedenis	1.949.000	18	6.224.000	56	2.948.000	27
natuurhistorie	821.000	27	1.999.000	65	242.000	8
bedrijf, wetenschap en techniek	325.000	16	1.388.000	69	307.000	15
volkenkunde	98.000	18	368.000	68	78.000	14
totaal	6.614.000	23	14.680.000	50	7.884.000	27

Nederlanders brengen de meeste bezoeken aan de musea. De helft van alle bezoeken is afkomstig van buiten de eigen gemeente. Musea voor natuurhistorie, volkenkunde en bedrijf, wetenschap en techniek ontvangen zelfs twee op de drie bezoeken van over de gemeentegrens. Kunstmusea en musea voor natuur zijn het meest in trek bij bezoek in eigen stad. Bij de buitenlandse toeristen vallen vooral de kunstmusea en de musea voor geschiedenis in de smaak, met name die in Amsterdam.

2\ Musea en hun bezoek

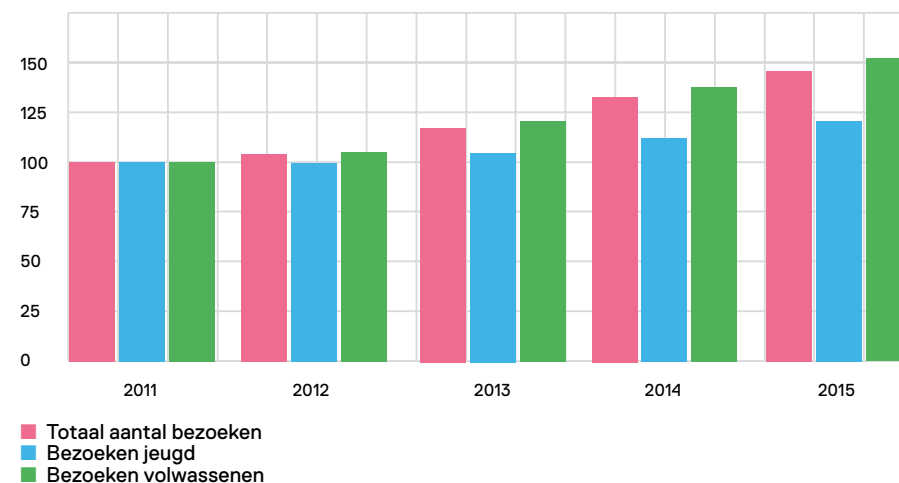
Aantallen bezoek (in 2015)

Jeugd	5.637.000	19%
Volwassenen	23.540.000	81%
Totaal	29.177.000	100%

In 2015 trekken de musea gezamenlijk **29,2 miljoen** bezoeken. Dit is een toename van **47%** ten opzichte van 2011, ofwel een bezoekstijging van ruim **10%** per jaar. Het aantal bezoeken van volwassenen stijgt in die periode met in totaal **54%** of ruim **11%** per jaar nog net iets sneller.

Jongeren tot en met 18 jaar zijn in 2015 goed voor **ruim 5,6 miljoen** museumbezoeken, een aanzienlijke stijging ten opzichte van voorgaande jaren. Het aantal jeugdbezoeken stijgt door de daling van het aantal jeugdigen in de bevolking minder snel dan het aantal bezoeken van volwassenen. In totaal stijgt het jeugdbezoek tussen 2011 en 2015 met **ruim 24%**.

FIGUUR 2.2: TRENDS IN HET AANTAL BEZOEKEN VAN JEUGD EN VOLWASSENEN, 2011-2015 (indexcijfers met 2011 = 100)

3\ Educatie

De meeste musea investeren in een groot en gedifferentieerd educatief aanbod voor kinderen in verschillende leeftijden en voor volwassenen. In 2015 biedt **77%** van de musea een of meer educatieve programma's aan, tegen **60%** in 2011. Van het museum personeel vervult **9%** educatieve taken.

In 2015 ontvangt **94%** van alle musea bezoek van basisscholen en **76%** van het voortgezet onderwijs. Vanaf 2014 stijgt het museumbezoek in schoolverband nadat het in eerdere jaren een dalende trend vertoonde. In 2015 bezoeken ruim **1,9 miljoen** kinderen in schoolverband een museum, dat is **35%** van het totale bezoek van jongeren tot en met 18 jaar in 2015.

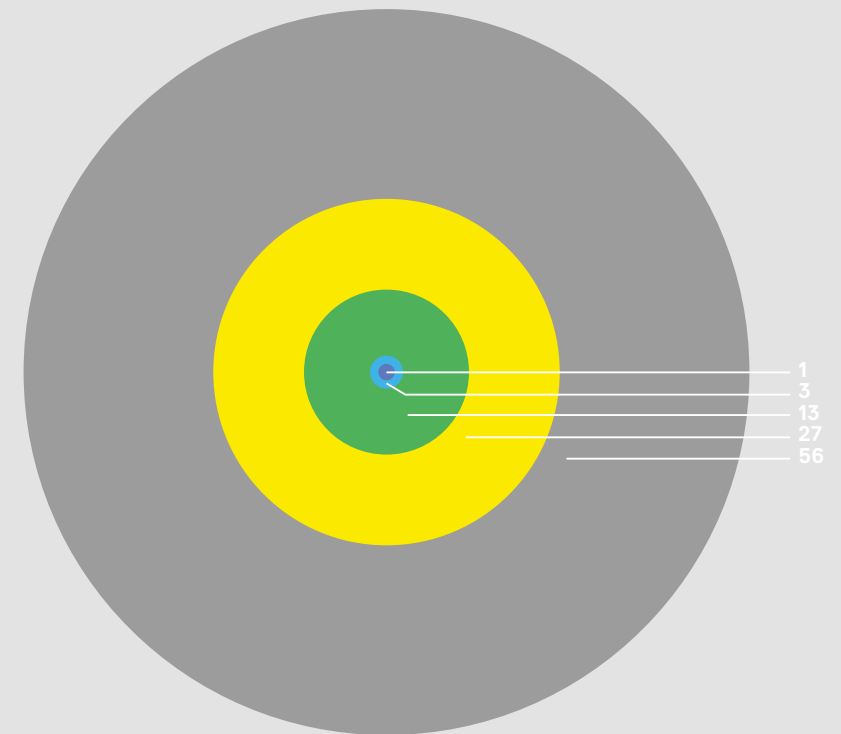
Musea organiseren ook steeds meer programma's voor andere doelgroepen zoals senioren, culturele minderheden, en doven en slechthorenden. Het grootste deel van het educatieve aanbod richt zich echter op leerlingen van het basisonderwijs.

Educatieve programma's

4\ Collectie

Musea beschikken over omvangrijke en kostbare collecties. Musea bewaren, onderzoeken en presenteren ons erfgoed. De omvang van de collectie van Nederlandse musea telt **78 miljoen** objecten. Ruim de helft hiervan bevindt zich bij natuurhistorische musea, waarvan alleen al **37 miljoen** objecten bij museum Naturalis in Leiden. Ruim een kwart is te vinden bij musea voor geschiedenis.

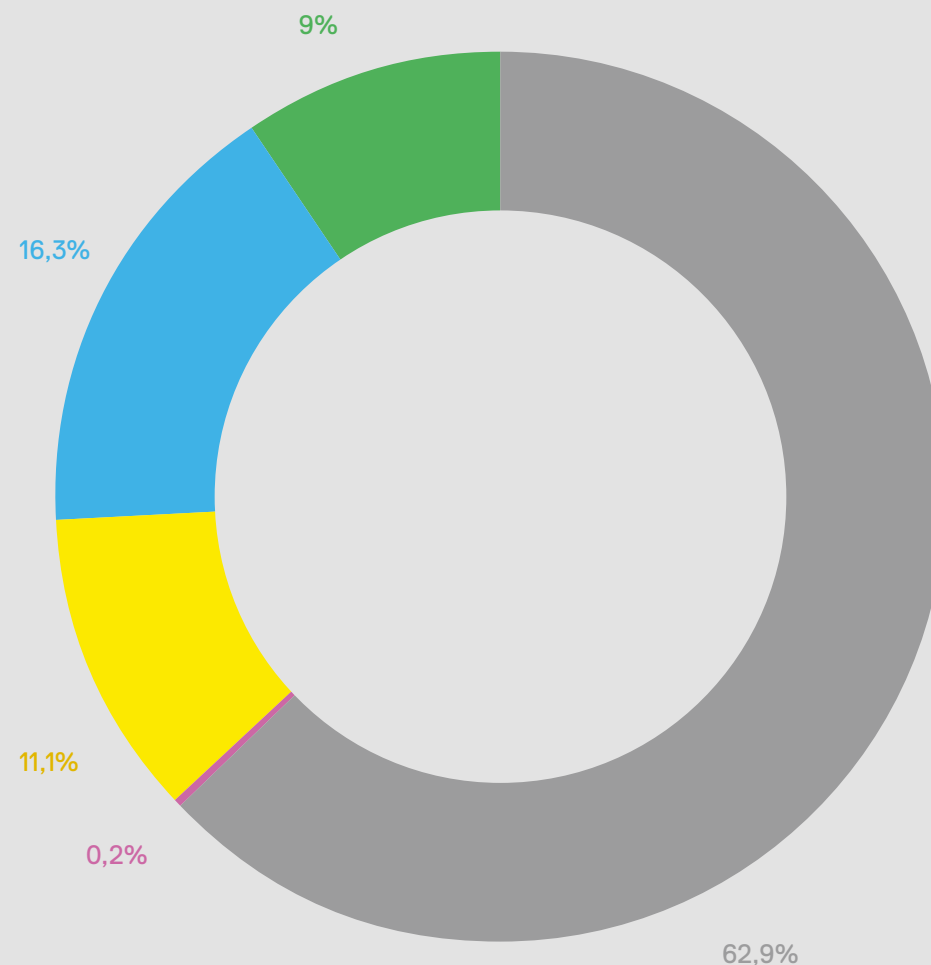
Aantal objecten (x 1 miljoen, in 2015)

Kunst	10		13%
Geschiedenis	21		27%
Natuurhistorie	44		56%
Bedrijf, wetenschap en techniek	2		3%
Volkenkunde	1		1%
Totaal	78		100%

4\ Collectie

Gemiddeld wordt **4,8%** van de collectie tentoongesteld in het eigen museum. Van de grote collectie natuurhistorische objecten bevindt zich **96%** in depot. Elke opgezette mier telt als één object. Van de kunstcollecties is **89%** in depot, waaronder **5,2 miljoen** stukken in het Nederlands Fotomuseum, hoofdzakelijk bestaand uit archieven van fotografen. Bij de musea voor geschiedenis zijn het met name de archiefachtige collecties van Het Nieuwe Instituut, Beeld & Geluid en Letterkundig museum, die maken dat **90%** in depot is opgeslagen. Al met al is een indrukwekkend aantal van **5,2 miljoen** objecten te zien in musea, waarvan **1,5 miljoen** objecten is uitgeleend aan een ander museum, in binnen- of buitenland.

Bijna twee derde van alle museumcollecties is eigendom van het Rijk. Dit betreft vooral de omvangrijke natuurhistorische collecties, waarvan **85%** eigendom is van het Rijk. Zo'n **11%** is eigendom van gemeenten. Musea zijn zelf eigenaar van **16%** van hun collectie. De collectie bestaat voor ruim **9%** uit langdurige bruiklenen, hoofdzakelijk particulier eigendom van Nederlandse organisaties en personen.

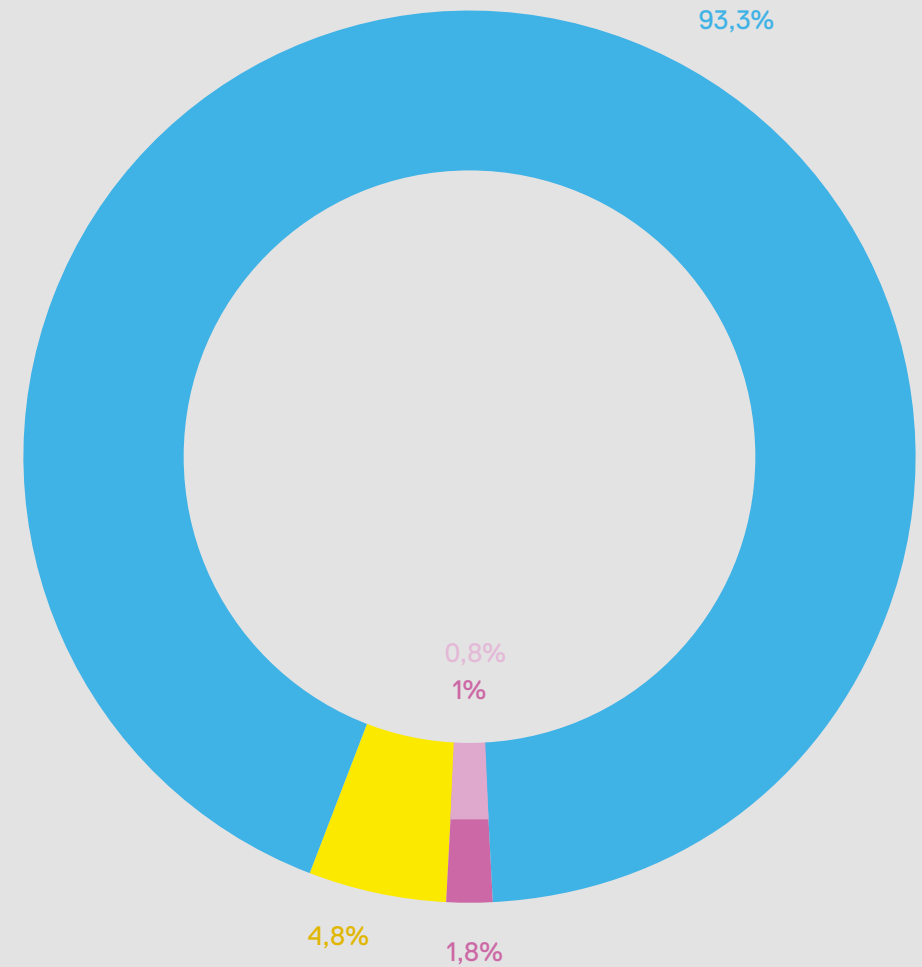

Eigendom van de collectie (aandelen in %, in 2015)

4\ Collectie

354 van de **413** musea organiseren in 2015 in totaal **1736** tijdelijke tentoonstellingen. Gemiddeld organiseert een museum per jaar **4,2** tijdelijke tentoonstellingen. Daarnaast organiseren **29** Nederlandse musea in 2015 in totaal **49** tentoonstellingen in het buitenland.

Locatie van de collectie (in 2015)

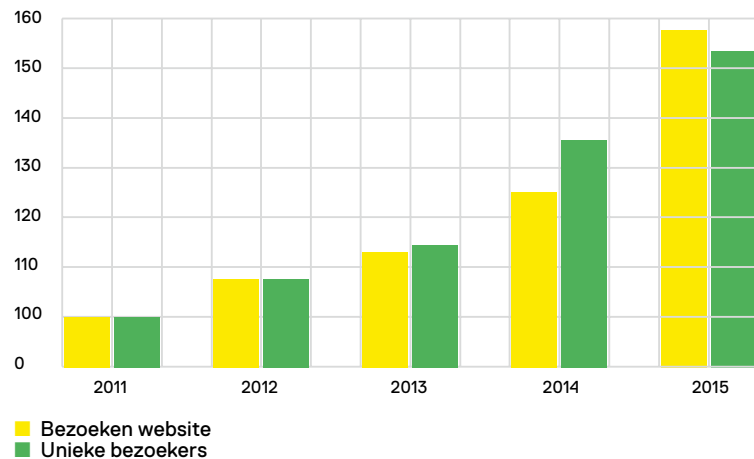
- Tentoongesteld in eigen museum
- In depot
- In bruikleen - binnenland
- In bruikleen - buitenland

5\ Dienstverlening

Digitale activiteiten

Het bezoek aan websites van musea neemt nog steeds toe: van **62,2 miljoen** bezoeken in 2011 tot 98,8 miljoen in 2015, een stijging van **59%**. Het aantal unieke bezoekers vanuit het perspectief van afzonderlijke musea stijgt net zo snel: van **38,2 miljoen** bezoekers in 2011 tot **58,6 miljoen** bezoekers in 2015. Musea bereiken meer mensen via hun websites.

FIGUUR 5.1 TRENDS IN HET BEZOEK AAN DE WEBSITES VAN MUSEA (Indexcijfers met 2011 = 100)

De redenen voor websitebezoek zijn divers: van checken van praktische informatie tot online collectiebezoek. Online toegangskarten kopen groeit snel. Steeds meer collecties worden vrij raadpleegbaar; inmiddels is **21%** van de collectie van Nederlandse musea via internet toegankelijk. Vooral musea voor natuurhistorie en volkenkunde zijn ver met

digitalisering van hun collecties. Eind 2015 is **71%** van de collecties gedigitaliseerd.

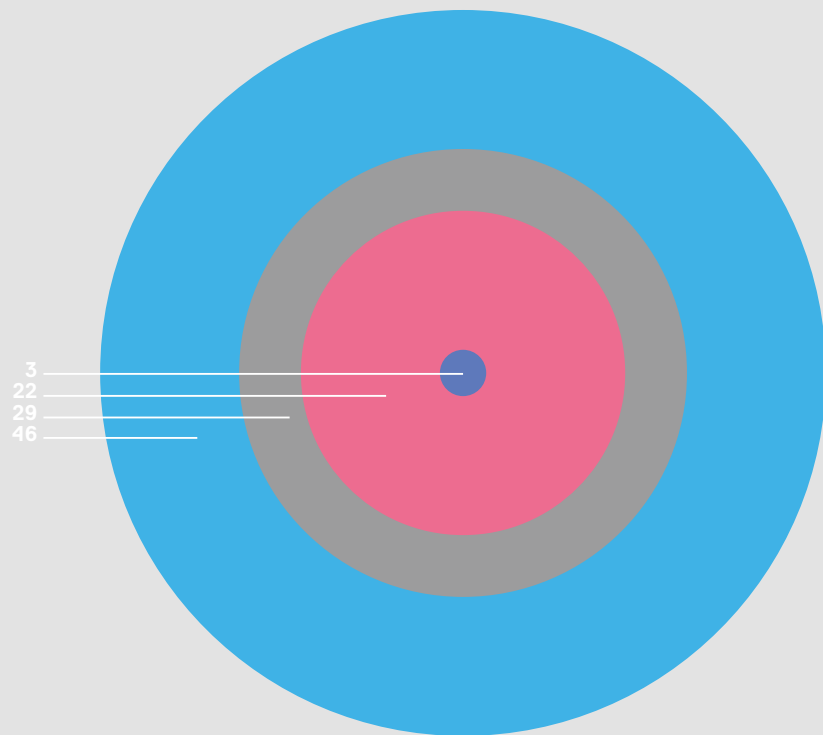
Musea zijn steeds actiever op sociale media. Musea hebben vooral ingezet op **Facebook** en de inzet ervan is gestegen van **51%** in 2011 tot **82%** van de musea in 2015. Daarnaast zijn musea actief op **Twitter**. Het gebruik is tussen 2011 en 2015 toegenomen van **57%** tot **68%**, maar stijgt in 2015 nauwelijks meer. **14%** van de musea gebruikt **LinkedIn**. Musea zetten overige sociale media – met name Instagram en YouTube – in beperktere mate in, maar hebben juist daar de meeste volgers, bijna twee derde van de ruim **14 miljoen** volgers van Nederlandse musea op sociale media.

Horeca en museumwinkel

Bijna de helft van de musea heeft de horeca in eigen beheer. Circa een kwart heeft de horeca verpacht. De overige musea bieden geen horecavoorziening.

Van de musea heeft **85%** een winkel in eigen beheer en **4%** heeft de winkel verpacht.

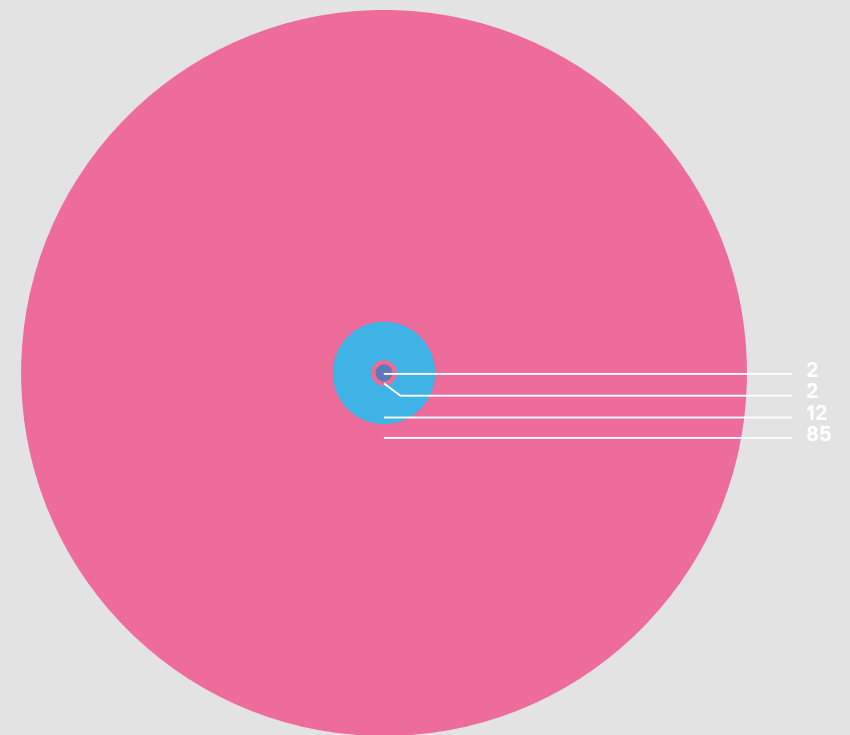
5\ Dienstverlening

Hoe is de horecavoorziening geregeld? (in 2015)

■ Er is geen horeca voorziening	29%
■ Horeca in eigen beheer	46%
■ Verpacht/verhuurd aan museum gelieerd rechtspersoon	3%
■ Verpacht/verhuurd aan commerciële partij	22%

Totaal 100%

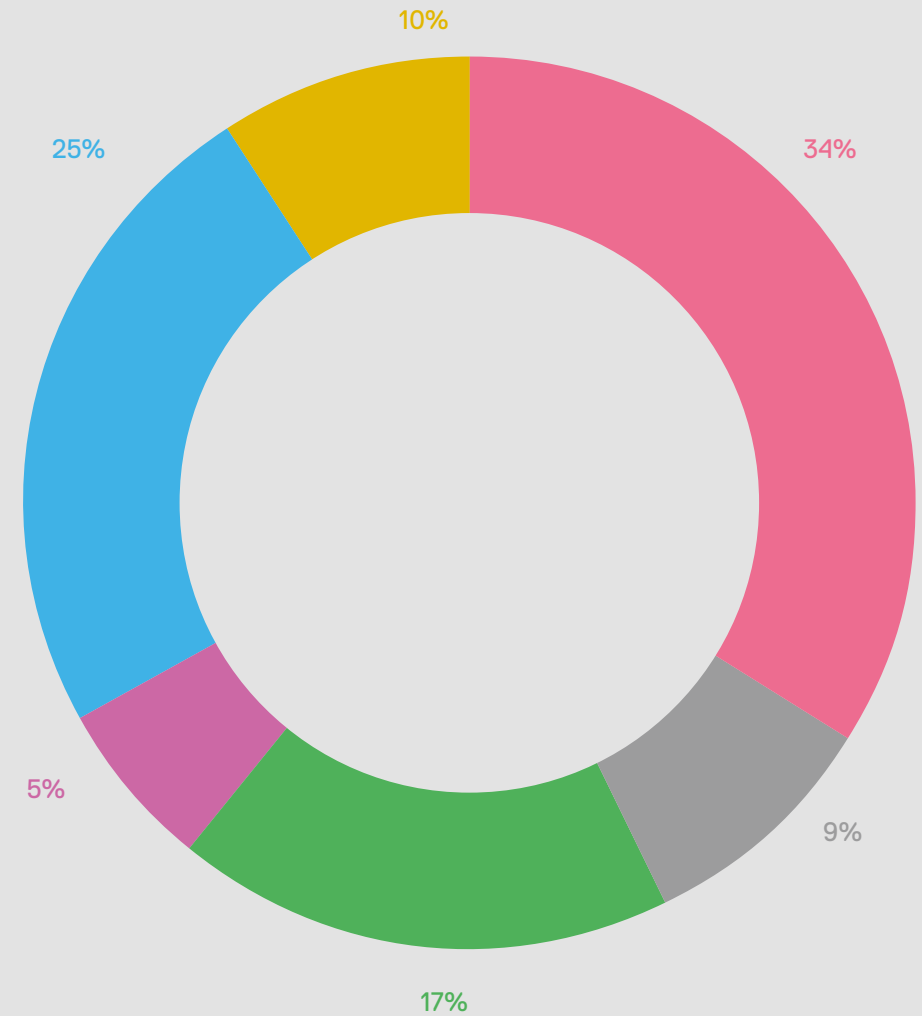
Hoe is de winkelvoorziening geregeld? (in 2015)

■ Er is geen winkel of shopgedeelte	11%
■ Winkel in eigen beheer	85%
■ Verpacht/verhuurd aan museum gelieerd rechtspersoon	2%
■ Verpacht/verhuurd aan commerciële partij	2%

Totaal 100%

6\ Werkgelegenheid

Er werken ruim **36.000 mensen** in ruim **10.000 banen** in musea. De verdeling van de banen over verschillende functies is in 2015 in vergelijking met voorgaande jaren niet wezenlijk veranderd. Ruim een derde van hen houdt zich bezig met de publieksfunctie, een kwart met bedrijfsvoering en bijna een kwart met de collectie en wetenschappelijk onderzoek daarnaar.

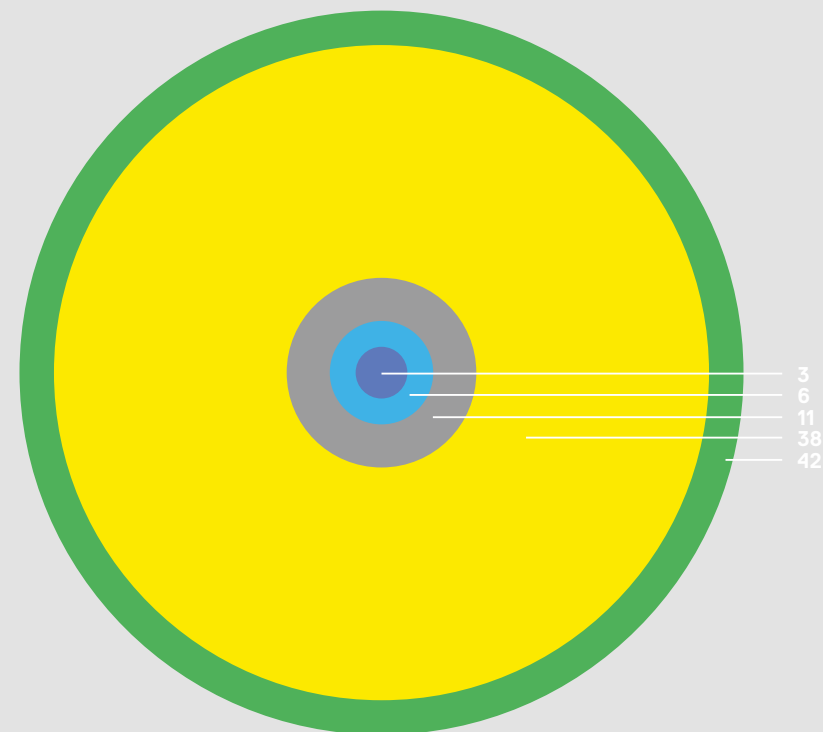
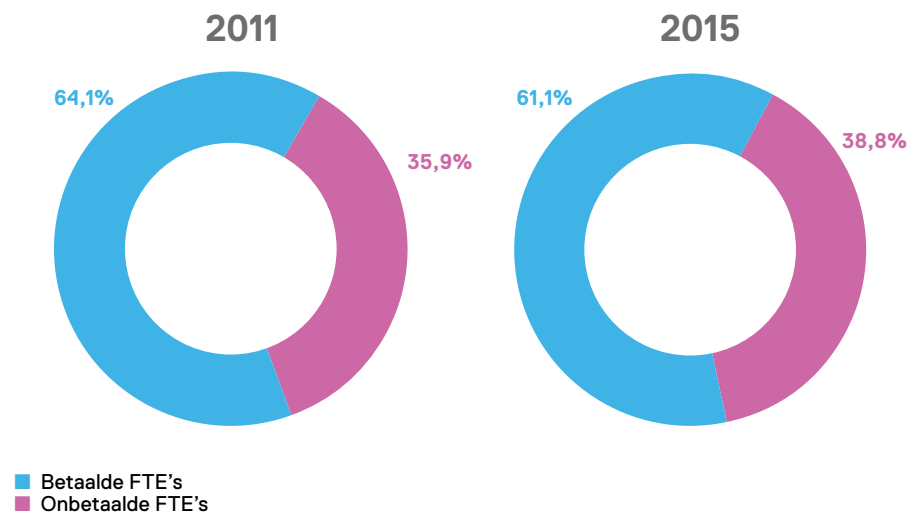
Functieverdeling in FTE (in 2015)

Publiek	3.604		34%
Educatie	959		9%
Collectie	1.868		17%
Wetenschap	575		5%
Bedrijfsvoering	2.628		25%
Commerciële zaken	1.062		10%
Totaal	10.697		100%

6\ Werkgelegenheid

Van de ruim 10.000 banen is in 2015 bijna **40%** onbetaald. Dit zijn vooral vrijwilligers, waarvan er meer dan 23.000 actief zijn, maar ook stagiairs. Vrijwel alle musea werken met vrijwilligers. **16%** van de musea draait zelfs geheel op vrijwilligers.

FIGUUR 6.1: BETAALDE EN ONBETAALDE FTE'S, 2011-2015
(aandelen in procenten)

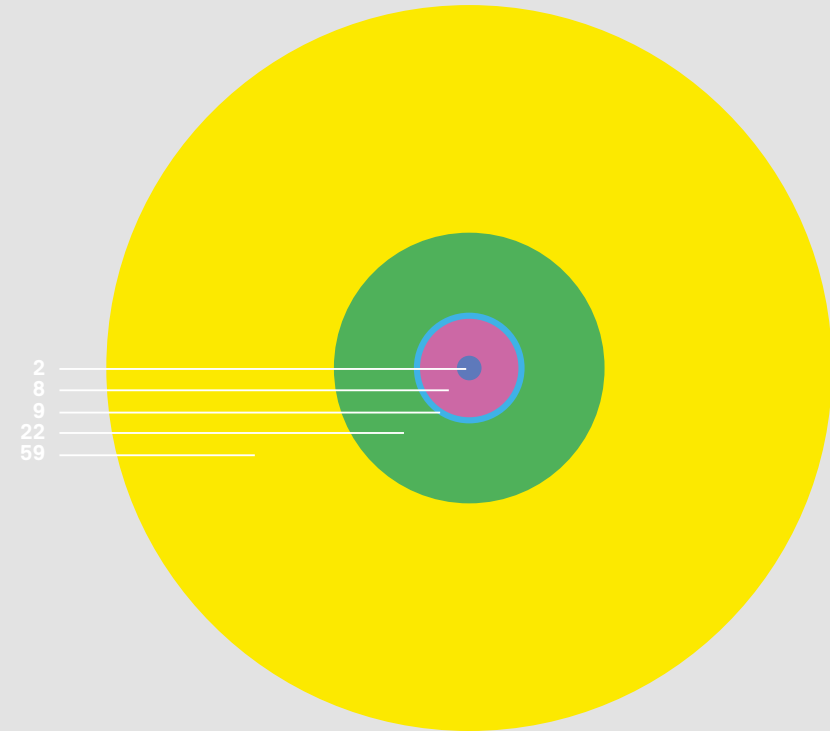

Aantal betaalde FTE's naar soort museum (in 2015)

Kunst	2.725	42%
Geschiedenis	2.494	38%
Natuurhistorie	700	11%
Bedrijf, wetenschap en techniek	442	6%
Volkenkunde	188	3%
Totaal	6.548	100%

6\ Werkgelegenheid

Het aandeel onbetaalde banen is gestegen van **35,9%** in 2011 tot **38,8%** in 2015. Met name in de geschiedenismusea (49%) en de musea voor techniek (43%) werken relatief veel onbetaalde krachten.

Aantal onbetaalde FTE's naar soort museum

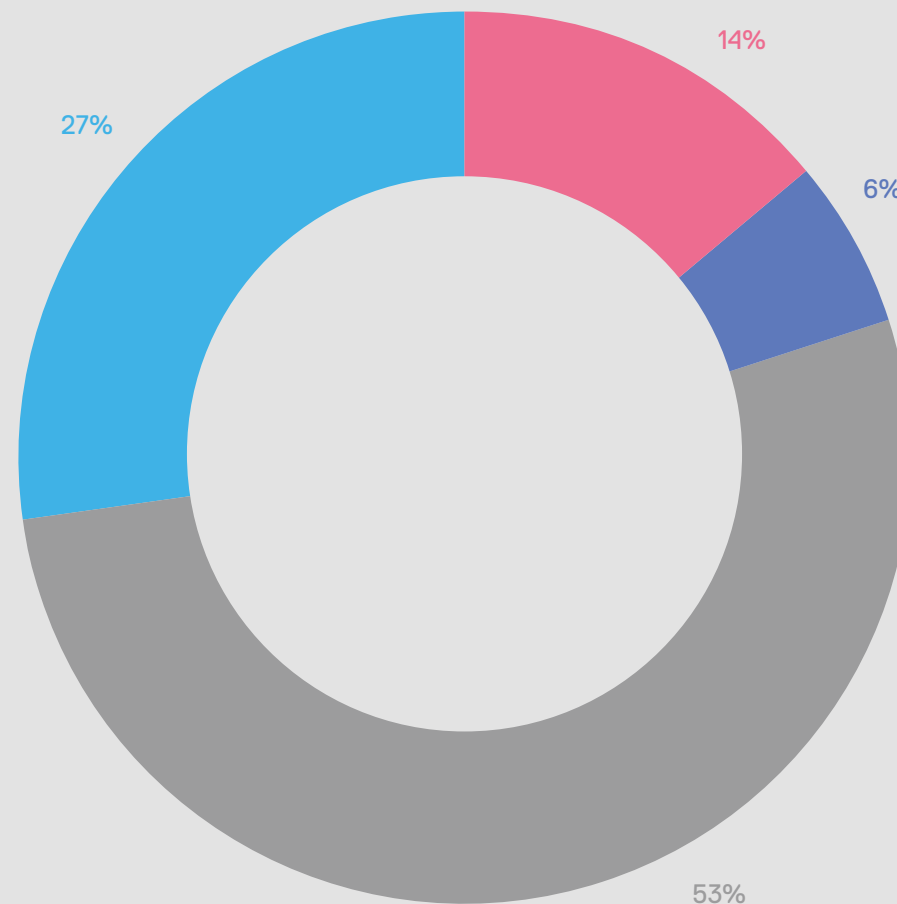
Kunst	953	22%
Geschiedenis	2.417	59%
Natuurhistorie	380	8%
Bedrijf, wetenschap en techniek	338	9%
Volkenkunde	62	2%
Totaal	4.149	100%

7\ Financiën

Omzet

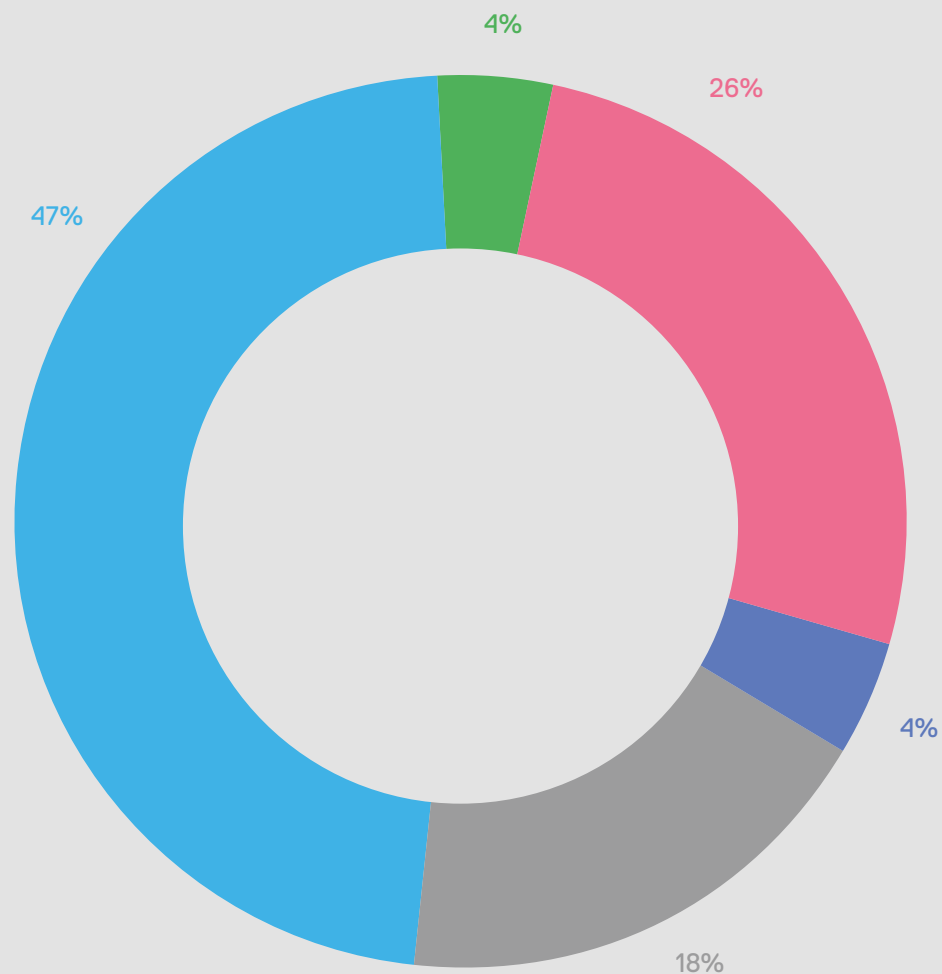
De musea hadden ruim een miljard euro aan omzet. Dat is ruim **100 miljoen** euro meer dan in 2014. Bijna de helft verdienen de musea zelf. De andere helft dragen overheden bij. De subsidies stijgen in 2015 minder hard dan de eigen inkomsten.

Musea die subsidie ontvangen, krijgen verreweg de grootste bijdrage van één overheid, van wie ze veelal ook de museumcollectie in beheer hebben. Er zijn 57 musea voor wie het Rijk de hoofdsubsidiënt is. Het Rijk gaf **€ 271 miljoen** subsidie aan vooral die musea. 25 musea hebben een provincie als hoofdfinancier. Voor 218 musea is hun gemeente de belangrijkste financier. Vooral die musea ontvingen **€ 189 miljoen** van de gemeenten. **113 musea** draaien juist op eigen inkomsten en private middelen. De bijdrage van verschillende overheidsfondsen en de Europese Commissie neemt in 2015 toe tot **€ 44 miljoen** en overtreft de bescheiden bijdragen van provincies.

Musea naar hoofdfinanciërs (in 2015)

Financiering musea naar omzet (in 2015)

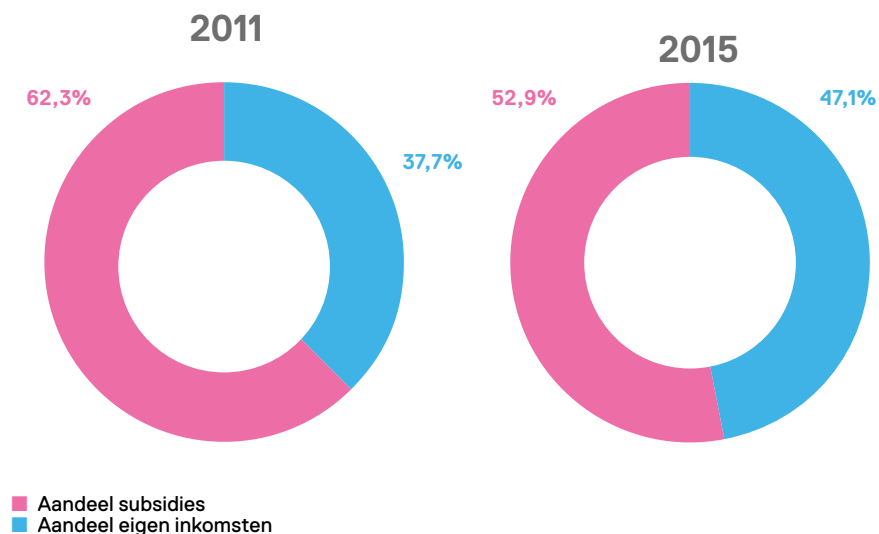
- Rijk
- Provincie
- Gemeente
- Particulier
- Overheidsfondsen en Europa

		Bedragen (x 1 mln. euro)	Aandeel (in %)
Omzet	Subsidie	542	53
	Eigen inkomsten	482	47
	Totale omzet	1.024	100
Subsidies	Rijk	271	50
	Provincie	38	7
	Gemeente	189	35
	Overheidsfondsen en Europa	44	8
	Totaal subsidies	542	100
Eigen inkomsten	Entree	219	45
	Sponsoring	26	5
	Horeca en winkel	60	12
	Diversen	80	17
	Giften	25	5
	Private fondsen	72	15
	Totaal eigen inkomsten	482	100

7\ Financiën

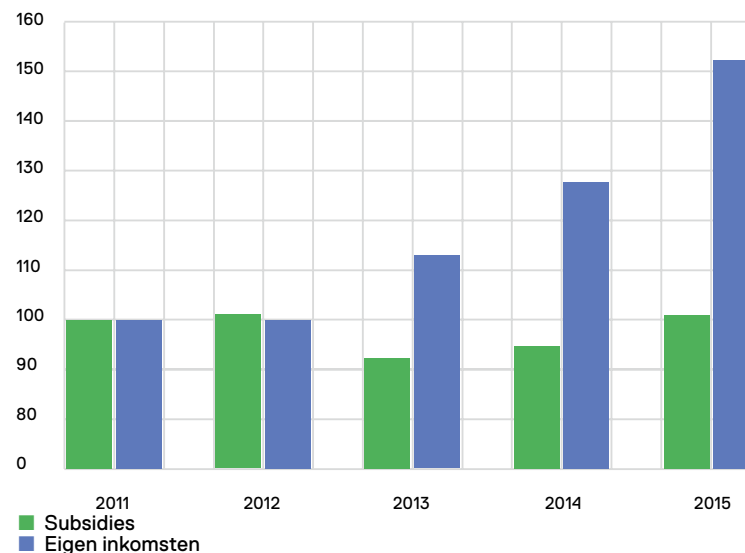
De eigen inkomsten stijgen in 2015 met 71 miljoen naar 482 miljoen euro. Musea verdienen een steeds groter aandeel van hun omzet zelf. In 2011 bedroeg het aandeel eigen inkomsten nog **38%** van de omzet, inmiddels is dat **47%**. Vele musea slagen er zo in de achterblijvende overheidssubsidies op te vangen door stijging van de eigen inkomsten.

FIGUUR 7.1: SUBSIDIES EN EIGEN INKOMSTEN, 2011-2015
(aandelen in procenten)

Figuur 7.2 toont de trends in eigen inkomsten en subsidies. In 2013 was er een subsidiedaling van 8%. Daarna stijgen de subsidies slechts met **2,8%**; minder dan de inflatie van **6,7%**. Daar staat tegenover dat de eigen inkomsten – ondanks de economische crisis in de afgelopen jaren – in totaal met **51%** zijn gestegen.

FIGUUR 7.2: TRENDS IN SUBSIDIES EN EIGEN INKOMSTEN
(indexcijfers met 2011 = 100)

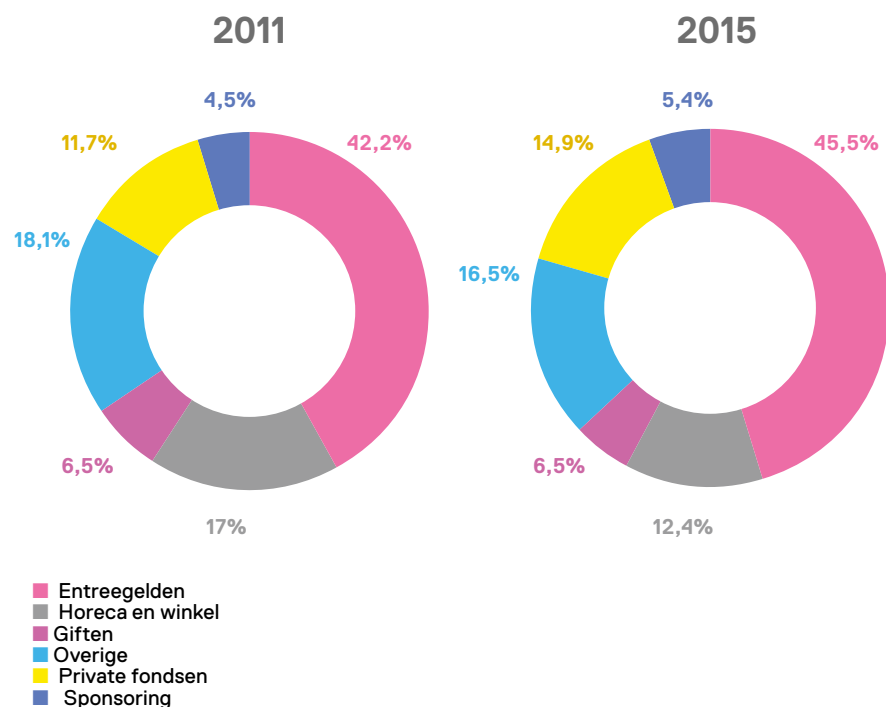

Subsidies en eigen inkomsten lopen na 2012 steeds verder uiteen. Ondanks achterblijvende subsidies weten musea een enorme stijging van het aantal bezoeken te realiseren. Daardoor daalt de subsidie per bezoek tussen 2011 en 2015 met maar liefst **30%**. De eigen inkomsten per bezoek nemen nauwelijks toe omdat de eigen inkomsten en het aantal bezoeken redelijk gelijk oplopen.

7\ Financiën

De eigen inkomsten bestaan voor het grootste deel uit entreegelden, inclusief Museumkaart. Het aandeel van entreegelden in de eigen inkomsten is tussen 2011 en 2015 gestegen van **42,2%** naar **45,5%**. Daarnaast is het belang van de private fondsen toegenomen. Daar staat tegenover dat het aandeel van de inkomsten uit horeca en winkel sterk is gedaald.

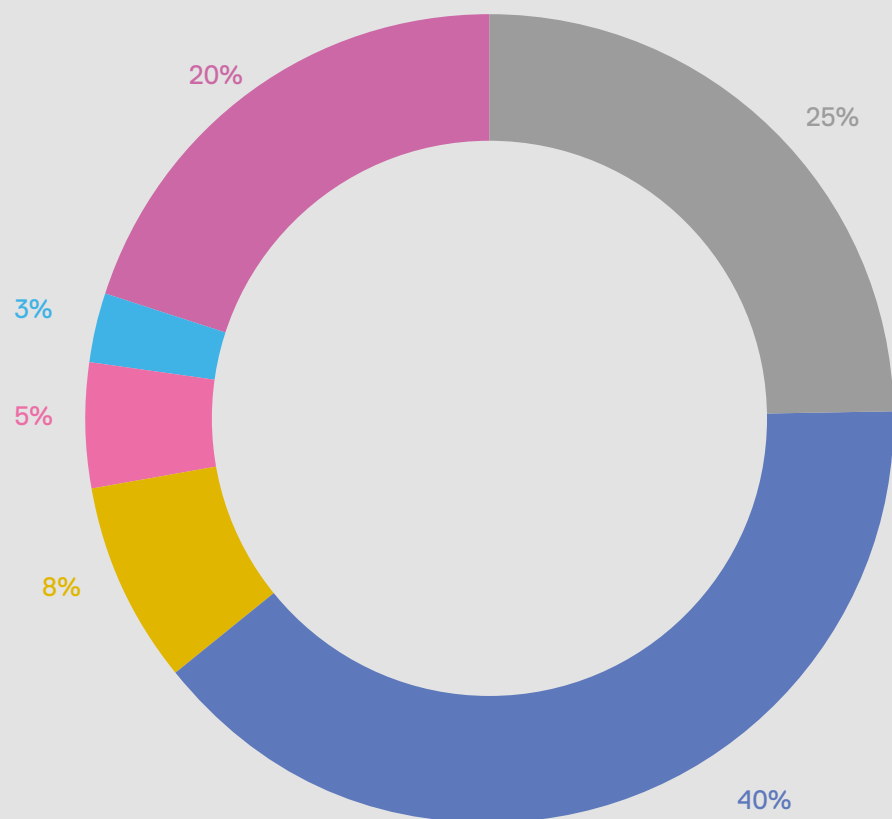
FIGUUR 7.3: SAMENSTELLING VAN DE EIGEN INKOMSTEN, 2011-2015
(aandelen in procenten)

Kosten

Van 2011 tot 2015 zijn de totale kosten met **19%** gestegen. Dat komt vooral door een sterke kostenstijging van **13%** in 2015, mede door de uitbreiding van Museana met nieuw geopende musea. De totale kosten van musea hebben daardoor in 2015 – net als de totale omzet – het plafond van 1 miljard euro doorbroken.

De kosten bestaan voor het grootste deel uit personeels- en huisvestingskosten. De samenstelling van de kosten verandert in de tijd slechts geleidelijk. Het aandeel van de tentoonstellingskosten vertoont in de tijd een stijgende trend: van ruim **6%** in 2011 naar bijna **8%** in 2015. Het aandeel van de aankoopkosten is eveneens gestegen: van ruim **3%** in 2011 naar bijna **5%** in 2015. Daar staat tegenover dat de aandelen van respectievelijk de personeelskosten en de overige kosten van bedrijfsvoering (onder andere marketing, communicatie en verzekeringen) beide tussen 2011 en 2015 met 2 procentpunt zijn gedaald.

Kosten (in 2015)

Huisvestingskosten	251.000.000		25%
Personeel	408.000.000		40%
Tentoonstellingskosten	77.000.000		8%
Aankoopkosten	49.000.000		5%
Inkoop horeca en winkel	26.000.000		3%
Overige bedrijfsvoering	198.000.000		20%
Lasten	1.009.000.000		100%

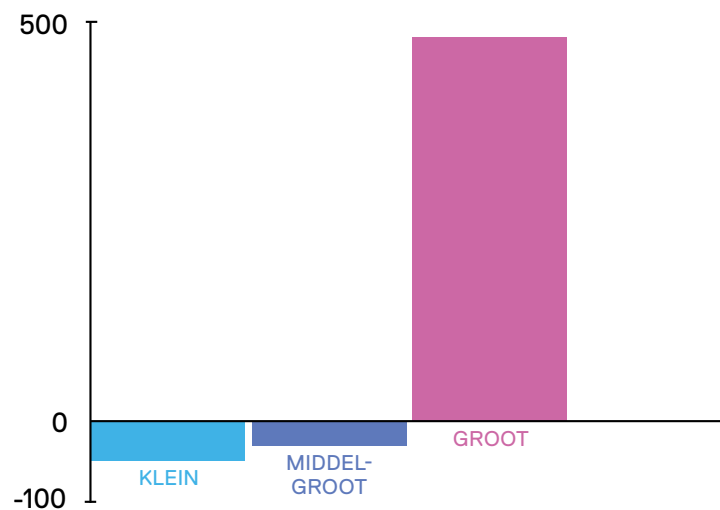
Exploitatiesaldo

Musea hebben voor een gezonde bedrijfsvoering een positief exploitatiesaldo nodig. De totale omzet van de musea in 2015 is 1.024 miljoen euro, de totale kosten bedragen 1.009 miljoen euro. De gezamenlijke musea hebben in 2015 een positief exploitatieresultaat op de gewone bedrijfsvoering van slechts 15 miljoen euro.

Dit stemt tot zorg. Want de kleine musea – met een omzet tot 400.000 euro – hebben gemiddeld een negatief exploitatiesaldo van -52.000 euro, nadat deze groep ook de voorgaande jaren rode cijfers schreven. Ook de middelgrote musea – met een omzet tussen 400.000 en 3,2 miljoen euro – duiken gemiddeld genomen in 2015 wederom in het rood met een negatief exploitatiesaldo van -31.000 euro. Voor grote musea met een omzet van 3,2 miljoen of meer is het beeld volledig anders: zij hebben gemiddeld een positief exploitatiesaldo van 468.000 euro.

7\ Financiën

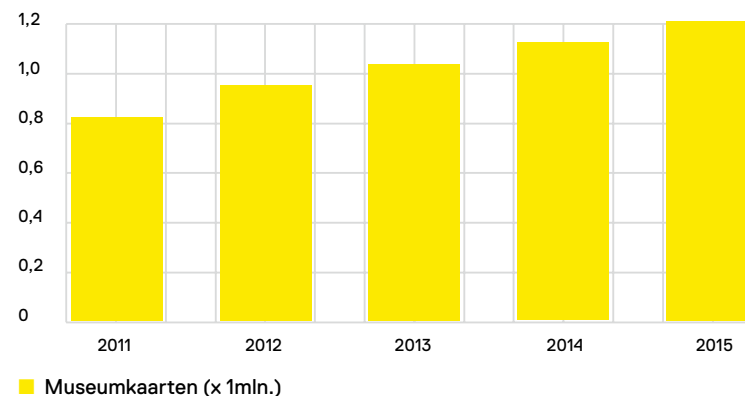
FIGUUR 7.4: GEMIDDELD EXPLOITATIESALDO VAN KLEINE, MIDDELGROTE EN GROTE MUSEA, 2015 (x 1.000 euro)

8\ Museumkaart

Het aantal Museumkaarthouders is net als het totale museumbezoek enorm gegroeid tussen 2011 en 2015: van 0,8 miljoen kaarthouders in 2011 tot 1,2 miljoen in 2015, een groei van **50%**.

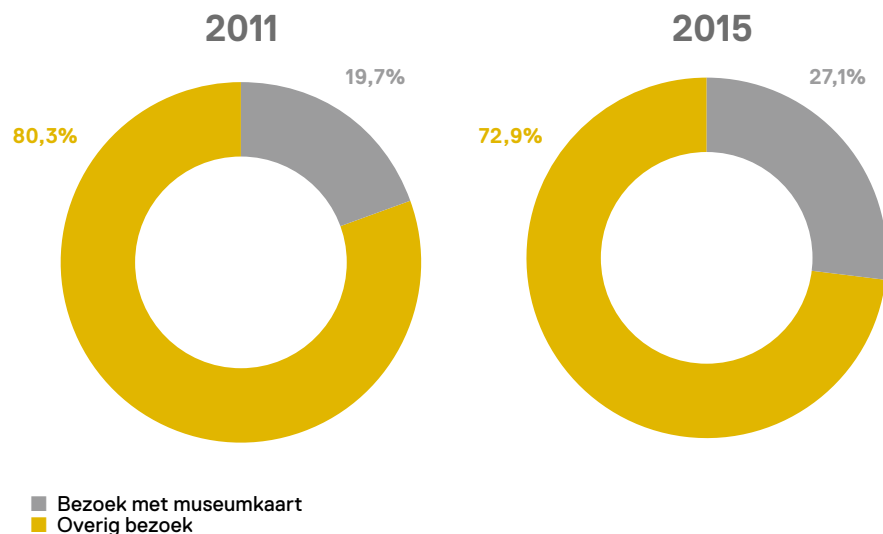
FIGUUR 8.1: TRENDS IN HET AANTAL MUSEUMKAARTEN, 2011-2015 (aantallen x 1 miljoen)

De Museumkaart levert een belangrijke bijdrage aan de groei van het aantal museumbezoeken. In 2011 namen de Museumkaarthouders bijna **20%** van het totale museumbezoek voor hun rekening, in 2015 is dat opgelopen tot ruim **27%**. Het aantal bezoeken van Museumkaarthouders is tussen 2011 en 2015 verdubbeld, het aantal overige bezoeken is in dezelfde periode met een derde gestegen.

8\ Museumkaart

FIGUUR 8.2: BEZOEKEN MET DE MUSEUMKAART EN OVERIGE BEZOEKEN, 2011-2015 (aandelen in procenten)

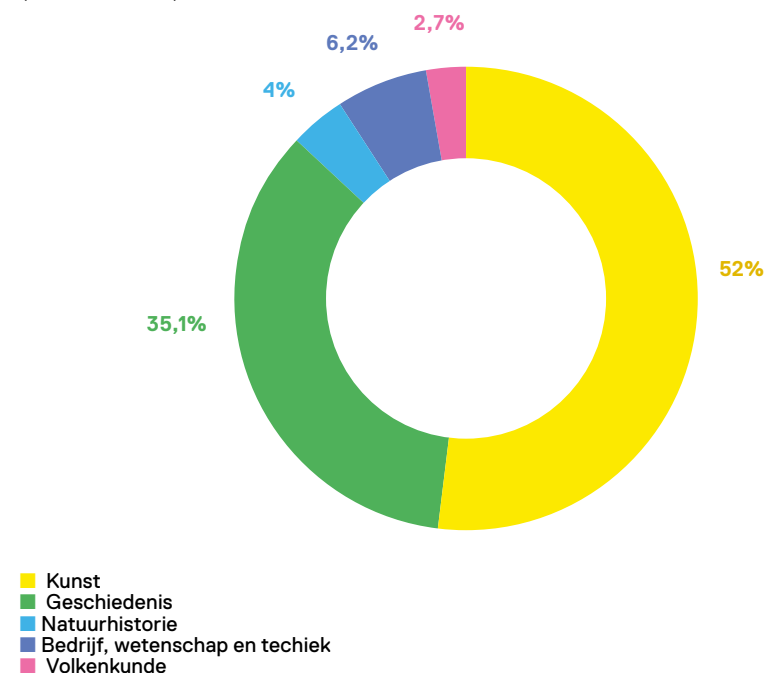
In 2015 is de Museumkaart goed voor **8,3 miljoen** museumbezoeken, **11%** meer dan in 2014. Museumkaarthouders gebruiken hun kaart ook vaker: **6,8 keer** per jaar in 2015 tegen 6,6 in 2014.

De Museumkaart is van groot financieel belang voor musea. In 2015 bedraagt de vergoeding aan musea voor een bezoek van een Museumkaarthouder **63%** van diens gemiddelde toegangsprijs in 2014. Dat levert de musea **52 miljoen** euro op, goed voor ruim **21%** van de entreeopbrengsten en bijna **10%** van de eigen inkomsten. Dat is een forse stijging ten opzichte van 2011, toen de Museumkaart **15%** van de entreeopbrengsten en **6%** van de eigen inkomsten van musea opleverde.

Museumkaarthouders bezoeken vooral kunstmusea en musea voor geschiedenis. Het aandeel van kunstmusea in het bezoek van Museumkaarthouders is aanzienlijk groter dan hun aandeel in het totale bezoek (vergelijk hoofdstuk 2).

Volwassenen vanaf 35 jaar zorgen voor het leeuwendeel van de bezoeken van Museumkaarthouders. Hun aandeel in bezoek is veel groter dan hun aandeel in de Nederlandse bevolking.

FIGUUR 8.3: BEZOEKEN MET DE MUSEUMKAART NAAR TYPE MUSEUM, 2015 (aandelen in %)

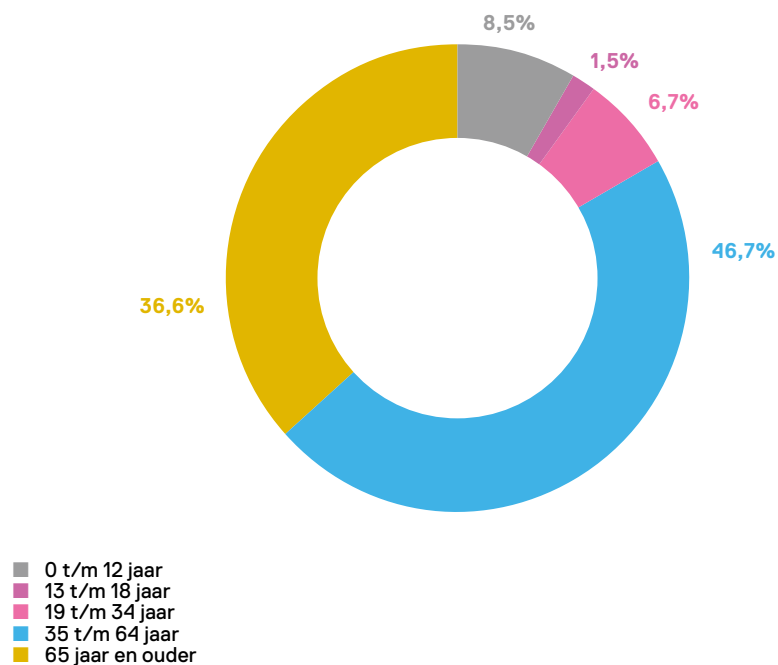

8\ Museumkaart

Jongeren zijn ondervertegenwoordigd in het bezoek van Museumkaarthouders. Daarbij valt op te merken dat veel musea kinderen in verschillende leeftijdsgroepen gratis entree bieden.

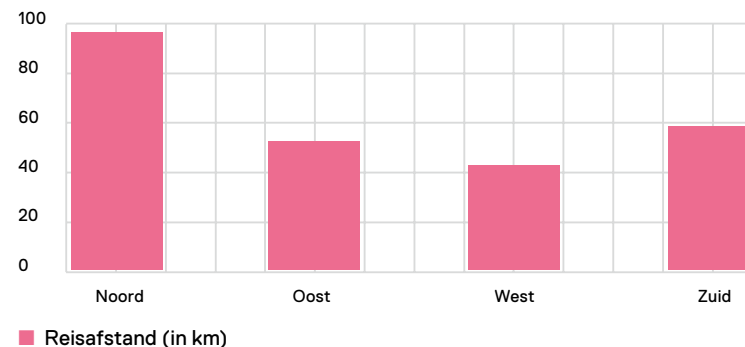
Museumkaarthouders hebben veel over voor een museumbezoek en zijn bereid om lang te reizen. Dat geldt vooral voor museumbezoek buiten de Randstad. Gemiddeld reizen Museumkaarthouders **48 kilometer** (enkele reis) voor een museumbezoek. Voor een bezoek aan een van de musea in de drie noordelijke

FIGUUR 8.4: LEEFTIJDOPBOUW VAN HET BEZOEK VAN MUSEUMKAARTHOUDEERS, 2014 (bezoekaandelen in %)

provincies reizen zij echter gemiddeld **94 kilometer** (enkele reis). In de vier westelijke provincies is de reisafstand voor museumbezoek met **43 kilometer** het kortst. Dat komt omdat de meeste musea in de westelijke provincies in grote bevolkingskernen zijn gevestigd. Musea in het oosten en het zuiden nemen qua reisafstand een middenpositie in tussen noord en west.

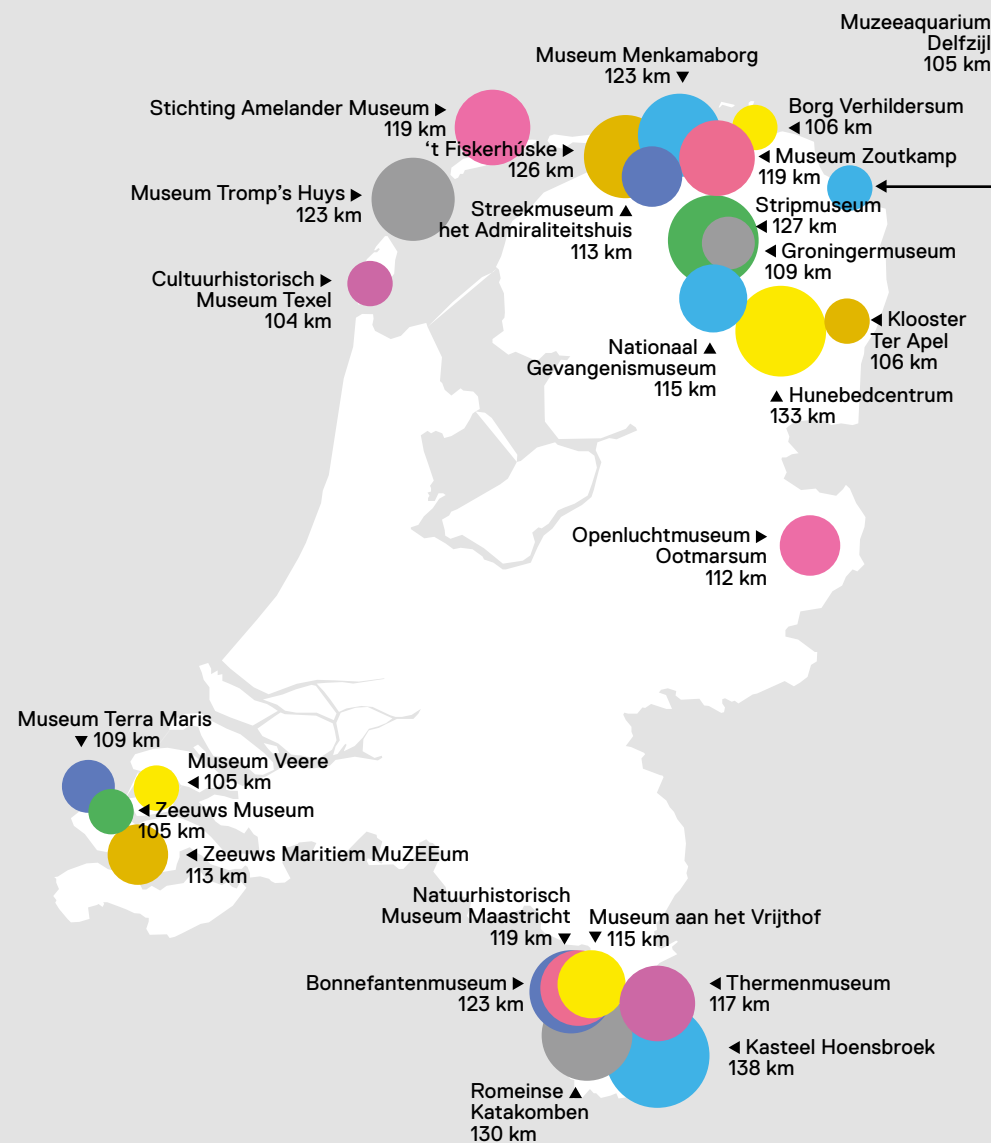
FIGUUR 8.5: GEMIDDELDE REISAFSTAND BIJ BEZOEK VAN MUSEUMKAARTHOUDEERS NAAR LANDSDEEL VAN DE MUSEA, 2014 (enkele reis in km)

8\ Museumkaart

Het volgende overzicht toont de **25 musea** waarvoor Museumkaarthouders de grootste reisafstand (enkele reis) afleggen. Deze top 25 bestaat geheel uit musea buiten de Randstad. Vooral de drie noordelijke provincies en Limburg zijn goed vertegenwoordigd. Bij een bezoek aan een museum in deze top 25 reizen Museumkaarthouders meer dan 100 kilometer (enkele reis).

Museumkaarthouders reizen het verst voor een bezoek aan Kasteel Hoensbroek, het Hunebedcentrum en de Romeinse Katakomben. Bij deze drie musea staat geschiedenis centraal, net als bij vijftien andere musea in dit overzicht. Het bevat ook kunstmusea zoals het Bonnefantenmuseum en het Groninger Museum, en natuurhistorische musea zoals de Amelander musea en het Natuurhistorisch Museum Maastricht. Volkenkundige musea, en musea voor bedrijf, wetenschap en techniek zijn hierin niet vertegenwoordigd.

Top 25 musea met de grootste reisafstand bezoekende kaarthouders (enkele reis) (in 2014)

9\ Tot slot

Verantwoording

Museumcijfers 2015 biedt een overzicht van de belangrijkste data en trends van musea die aangesloten zijn bij de Museumvereniging.

De Museumvereniging is de brancheorganisatie van musea in Nederland die zich sterk maakt voor een gezonde museumsector die topkwaliteit levert. Eind 2015 vertegenwoordigde de Museumvereniging 436 (aspirant) leden en 37 gelieerde instellingen die tezamen volgens hun juridische status de onderzoeksgroep van 413 musea vormen waarvan het gros de Museumkaart accepteert.

De cijfers zijn afkomstig van 240 musea en geëxtrapoleerd naar de totale onderzoeksgroep. De data zijn verzameld en ter beschikking gesteld door Stichting Museana en op onderdelen aangevuld door Stichting Museumkaart.

Copyright

Museumcijfers 2015 is een gezamenlijke uitgave van Stichting Museana, Stichting Museumkaart en de Museumvereniging. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Disclaimer

Ondanks de zorgvuldigheid waarmee Museumcijfers 2015 tot stand is gebracht kunnen Stichting Museana, Stichting Museumkaart en de Museumvereniging geen aansprakelijkheid aanvaarden voor schade die het gevolg is van enige fout in deze uitgave.

Colofon

Databewerking: Eric Verhoog (ABF Research, Delft)

Analyse: René Goudriaan (SiRM, Den Haag)

Samenstelling: Lisa Croese, Iris Noteboom, Siebe Weide, Mirjam Moll (Museumvereniging, Amsterdam)

Tekstredactie: Kasper van Noppen (kasperschrijft.nl, Amsterdam)

Vormgeving: Def. grafische vormgeving (Amsterdam)

oktober 2016

Stichting Museana
p/a Museumvereniging
Postbus 2975
1000 CZ Amsterdam

telefoon 020-5512900
info@museumvereniging.nl

Nederlandse musea

Aaltense Musea	Heemkundig Streekmuseum Jan Uten Houte	MOA Museum Oud Amelisweerd	Museum Schokland	Openluchtmuseum Het Hoogeland	Stg. Museum Vekemans
Aboriginal Art Museum	Herinneringscentrum Kamp Westerbork	Molenmuseum De Wachter	Museum Slager	Openluchtmuseum Ootmarsum	Stg. Museum voor Religieuze Kunst
Agrarisch Museum Westerherm	Hermitage Amsterdam	Mondriaanhuis	Museum Slot Loevestein	Oudheidkamer Texel	Stg. Muzeeaquarium Delfzijl
Airborne Museum 'Hartenstein'	Het Cuypershuis	Multatuli Museum	Museum Spakenburg	Paleis Het Loo Nationaal Museum	Stg. Nationaal Sleepvaart Museum
Allard Pierson Museum	Het Dorchts Patriciërshuis	Museum	Museum Speelklok	Panorama Mesdag BV	Stg. Nederlands Volksbuurtmuseum
Amsterdam Pipe Museum	Het Hollands Kaasmuseum	Museum 'De Tien Malen'	Museum Stad Appingedam	Persmuseum	Stg. Oudheidkamer Ommen
Anne Frank Stichting	Het Nederlands Vestingmuseum	Museum 'De Zwarte Tulp'	Museum Stedhús Sleaf	Peter van den Braken Centrum	Stg. Pieter Vermeulen Museum
Anton Pieck Museum	Het Nieuwe Instituut	Museum 't Behouden Huys	Museum Sterrenwacht Sonnenborgh	Purmerends Museum	Stg. Rijksmuseum Amsterdam
BAK, Basis voor Actuele Kunst	Het Noordbrabants Museum	Museum 't Oude Slot	Museum Swaensteyn	Rijksmuseum Twenthe	Stg. Rijksmuseum Muiderslot
Bakkerijmuseum De Oude Bakkerij	Het Pakhuis Ermeelo	Museum aan het Vrijthof	Museum Terra Maris	Rijksmuseum van Oudheden	Stg. Romeins Museum
Behoud van den Doornenburg, Stg. tot	Het Scheepvaartmuseum	Museum Abdijkerk	Museum Tongerlohuys	Rijssens Museum	Stg. Stedelijk Museum Amsterdam
Belasting & Douane Museum	Het Spinozahuis	Museum Arnhem	Museum Tot Zover	Rotterdams Radio Museum	Stg. Stedelijk Museum Schiedam
Bevrijdingsmuseum Zeeland	Het Sterkenhuis	Museum Beelden aan Zee	Museum van Bommel van Dam	Schermer Molens Stichting	Stg. Studiegroep Leudal, Leudal Museum
Biesbosch MuseumEiland	Historiehuis Roermond	Museum Belvédère, Stg.	Museum van Brabantse Mutsen en Poffers	Schoonewelle Mus. voor Natuur en	Stg. Synagoge Elburg
Bijbels Museum	Historisch Museum De Bevelanden	Museum Betje Wolff	Museum van de 20e Eeuw	Ambacht	Stg. TwentseWelle
Bijzondere Collecties UVA	Historisch Museum De Casteelse Poort	Museum Boerhaave	Museum van Egmond	SCHUNCK*	Stg. Veenkoloniaal Museum
Bisdom van Vliet	Historisch Museum De Scheper	Museum Boijmans Van Beuningen, Stg.	Museum Van Loon	Science Centre Delft	Stg. Weegschaal Museum Naarden
Bonnefantenmuseum	Historisch Museum Den Briel	Museum Bredius	Museum Veere	Singer Laren	Stg. Zaanse Museum
Boomkwekerijmuseum	Historisch Museum Het Palthe Huis	Museum Broeker Veiling	Museum Vlaardingen	Slot Zuylen	Stg. Museum Stadskasteel Zaltbommel
Botanische Tuin De Kruidhof	Historische Tuin Aalsmeer	Museum Bronbeek	Museum voor anatomie en pathologie	Smalspoormuseum Valkenburg	Stichting Amelander Musea
Botanische Tuinen Utrecht	Hortus Botanicus Leiden	Museum Buurtspoorweg	Museum voor Communicatie	Space Expo	Stichting De Nollen
Brabants Museum Oud Oosterhout	Huis Doorn	Museum Catharijneconvent	Museum Wierdenland Ezinge	Speelgoed en Carnavalsmuseum Op	Stichting Feyenoord Museum
Breda's Museum	Huis Marseille, Museum voor Fotografie	Museum Collectie Brands	Museum Willem van Haren	Stelten	Stichting Glas
Chabot Museum	Huis van Gijn	Museum de Buitenplaats	Museum Zaanse Tijd	Spoorwegmuseum	Stichting Nationaal Veiligheidsinstituut
Cobra Museum Amstelveen	Huizer Museum	Museum de Domijnen	Museumboerderij 't Olde Maat Uus	St. Frans Hals Museum De Hallen	Stichting Vrienden der Geldersche
CODA / Cultuur Onder Dak Apeldoorn	Humanity House	Museum de Fundatie	Museumpark Orientalis	Haarlem	Kasteelen
Comenius Museum	Hunebedcentrum	Museum de Koperen Knop	Museumstoomtram Hoorn-Medemblik	Stadhuismuseum Zierikzee	Streek & Landbouwmuseum
Cultuurhistorisch Museum Texel	Huygensmuseum Hofwijck	Museum De Locht Limburg	Muzee Scheveningen	Stadsmuseum Almelo	Goemanszorg
DAF Museum	Ikonenmuseum Kampen	Museum De Looierij	Nat. Biermuseum De Boom	Stadsmuseum Doetinchem	Streekmuseum "De Meestooft"
De Appel arts centre	Japanmuseum SieboldHuis	Museum De Ronde Venen	Nat. Reddingmuseum Dorus Rijkers	Stadsmuseum Harderwijk	Streekmuseum De Acht Zaligheden
De Pont Museum voor Hedendaagse Kunst	Jenevermuseum	Museum De Vier Quartieren	Nationaal Archief	Stadsmuseum Steenwijk	Streekmuseum het Admiralteitshuis
De Zaanse Molen Vereniging	Joods Historisch Museum	Museum De Wemme	Nationaal Baggermuseum	Stadsmuseum Woerden	Streekmuseum Krimpenerwaard
Deventer Verhaal	Jopie Huisman Museum	Museum De Wieger	Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944-1945	Stadsmuseum Zoetermeer	Streekmuseum Schippersbeurs, Stg.
Diamant Museum Amsterdam	Kaap Skil	Museum der Koninklijke Marechaussee	Nationaal Gevangenismuseum	Stedelijk Museum De Valk	Streekmuseum Stevensweert Ohé en
Diergaarde Blijdorp	KAdE, Kunsthal in Amersfoort	Museum Dorostad	Nationaal Militeair Museum	Stedelijk Museum 's Hertogenbosch	Laak
Discovery Center Continium	Kasteel De Haar, Stg.	Museum Drachten	Nationaal Monument Kamp Vught	Stedelijk Museum Alkmaar	Streekmuseum-Volkssterrenwacht
Dolhuys, nat. museum van de psychiatrie	Kasteel Duivenvoorde	Museum Elisabeth Weeshuis	Nationaal Museum van Wereldculturen	Stedelijk Museum Coevorden	Burgum
Dordrechts Museum	Kasteel Hoensbroek	Museum Flehite	Nationaal Onderwijsmuseum	Stedelijk Museum De Lakenhal	Techniekmuseum HEIM
Drents Museum	Kasteel Huis Bergh	Museum Geelvinck Hinlopen Huis	Nationaal Science Center NEMO	Stedelijk Museum Kampen	't Fiskershúske
Drukkerijmuseum Meppel	Kasteel Museum Sypesteyn	Museum Gevangenpoort	Nationaal Tinnen Figuren Museum	Stedelijk Museum Vianen	TENT Stichting Centrum Beeldende
Ecomare	Katakombenstichting	Museum Gouda	Nationaal Vlasserij-Suikermuseum	Stedelijk Museum Zutphen	Kunst
Edams Museum	Katwijk's Museum	Museum Haarlem	Nationaal Vlechtmuseum	Stedelijk Museum Zwolle	Teylers Museum
Eindhoven Museum	Kazemattenmuseum Kornwerderzand	Museum Hengelo	Nationale Stichting De Nieuwe Kerk	Stg. Amsterdam Museum	Thermenmuseum
Erfgoed Delft	Keramiekcultuur Tiendenschuur Tegelen	Museum Het Oude Raadhuis Urk	Natura Docet Wonderryck Twente	Stg. Borg Verhildersum	Titus Brandsma Museum
EYE	Keramiekmuseum Princessehof	Museum het Petershuis	Naturalis Biodiversity Center	Stg. Bureau Europa	Touwmuseum 'De Baanschuur'
Flessenscheepjesmuseum	Kerkelijke Kunst	Museum der Rembrandthuis	Natuurhistorisch Museum Maastricht	Stg. Centraal Museum	Trompenburg Tuinen & Arboretum
Flipje en Streekmuseum Tiel	Kermis- en Circusmuseum	Museum Het Schip, Amsterdamse School	Natuurhistorisch Museum Rotterdam	Stg. De Oude Kerk	Universiteitsmuseum Groningen
Florence Nightingale Instituut	Kijk- en Luistermuseum	Museum Het Valkhof	Natuurmuseum Brabant	Stg. Forteiland Pampus	Universiteitsmuseum Utrecht
Foam Fotografiemuseum Amsterdam	Klompemuseum Gebr. Wietzes	Museum Het Warenhuis	Natuurmuseum Fryslân	Stg. Gemeentemuseum Den Haag	Valkerij en Sigarenmakerij Museum
Fries Landbouw Museum	Kranenburgh	Museum Hilversum	Natuurmuseum Nijmegen	Stg. GeoFort	Van Abbemuseum
Fries Museum	Krölller-Müller Museum	Museum Hindeloopen	Ned. Instituut voor Beeld en Geluid	Stg. Grote Sint Laurenskerk Alkmaar	Van Gogh Museum
Fries Scheepvaart Museum	Kunsthal Rotterdam	Museum In 't Houten Huis	Nederlands Artillerie Museum	Stg. Haarlemmermeer	Veluws Museum Hagedoorns Plaatse
Fruitteltmuseum	Landgoed Fraeylemaborg	Museum Jan Cunen	Nederlands Bakkerijmuseum	De Cruquius	Verenays Museum
Gelders Geologisch Museum	Letterkundig Museum/	Museum Jan van der Togt	Nederlands Fotomuseum	Stg. Het Bolwerk	Verzetsmuseum Amsterdam
Gem. Archeologisch Museum	Kinderboekenmuseum	Museum Joure	Nederlands Leder en Schoenen Museum	Stg. Het Nederlands Stripmuseum	Verzetsmuseum Zuid-Holland
Aardenburg	Liemers Museum	Museum Kasteel Wijchen	Nederlands Openluchtmuseum	Stg. Kasteel Amerongen	Vincent van GoghHuis
Gemeentemusea Deventer/	Limburgs Museum	Museum Kennemerland	Nederlands Steendrukmuseum	Stg. Kasteel Heeswijk	Visserijmuseum Zoutkamp
Speelgoedmuseum	Louis Couperus Museum	Museum Klok & Peel	Nederlands Stoommachinemuseum	Stg. Kasteel Keukenhof	Voerman Museum
Gemeentemuseum Helmond	Louwman Museum	Museum Land van Valkenburg	Nederlands Tegelmuseum	Stg. Kasteel Radboud	Waterlandmuseum de Speeltoren
Gemeentemuseum Het Hannemahuis	Marie Tak van Poortvliet Museum	Museum Martena	Nederlands Watermuseum	Stg. Klooster Ter Apel	Watersnoodmuseum
Gemeentemuseum Het Land van Thorn	Marinemuseum	Museum Meeranno	Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven	Stg. Koninklijk Eise Eisinga Planetarium	Wereldmuseum Rotterdam
Gemeentemuseum Weert, Religieuze Kunst	Mariniersmuseum	Museum Nairac	Nederlands Zouavenmuseum	Stg. Mommerskwartier	Westfries Museum
Gemeentemuseum Weesp	Maritiem Museum Rotterdam, Stg.	Museum Nederlandse Cavalerie	Nieuw Land Erfgoedcentrum	Stg. MOTI, Museum of the Image	Westlands Museum
Geologisch Museum Hoffand	Marker Museum	Museum Noordwijk	Noord-Veluws Museum	Stg. Museum 'De Roos'	Witte de With, Center for Contemp.Art
Gorcums Museum/Gem.Gorinchem	Markiezenhof, gem. Bergen op Zoom	Museum Noordvliet	Noordelijk Scheepvaartmuseum	Stg. Museum de Kantfabriek	Zandvoorts Museum
Graafs Museum	Marres, centrum v. contemporaine cultuur	Museum Ons' Lieve Heer op Solder	Oertijdmuseum De Groene Poort	Stg. Museum Elburg	Zee- en Havenmuseum de Visserijschool
GRID Grafisch Museum Groningen	Mauritshuis	Museum Opsterlân	Oorlogsmuseum Overloon	Stg. Museum Kinderwereld	Zeeuws Museum
Groninger Museum	Micropia	Museum Oud-Lunteren	Openbaar Vervoermuseum Doetinchem, Stg.	Stg. Museum Maassluis	Zoutmuseum
Haags Historisch Museum	MIJ Museum IJsselstein	Museum Paul Tétar van Elven	Openluchtmuseum / Themapark De Spitkeet	Stg. Museum Nijkerk	Zuiderzeemuseum
	Miramar Zeemuseum	Museum Rijswijk		Stg. Museum Tromp's Huys	Zwanenbroedershuis
		Museum Rotterdam		Stg. Museum Veenendaal	